

PORSGRUNN KOMMUNE
Rådmannen

200605491 01.12.06
Ki-501
Dato: 27.11.2006
Referanse: 06/02764-005
Arkiv: C84
Saksbehandler: Morten Næss

Det kongelige kultur og kirkedepartement
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

NOU 2006 = 2 STATEN OG DEN NORSKE KIRKE - HØRING

Det vises til brev av 24.04.06, ref. 20062706 K I

Vedlagt følger resultatet av behandlingen i Porsgrunn formannskap den 20.11.06.
Av vedlagte "samlet saksfremstilling", fremkommer vedtak og stemmeantall på side 2 av 10.

Med hilsen

Morten Næss
Kommunalsjef

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 06/02764

STATEN OG DEN NORSKE KIRKE - HØRING

Saksbehandler: Morten Næss

Arkiv: C84

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

0102/06 Formannskapet

20.11.2006

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Det må være full religionsfrihet i Norge. En grunnlovsforankret folkekirke vil sikre at kirka er der for alle som ønsker det og sikrer en tilstrekkelig lav terskel for at alle skal kunne føle seg hjemme i kirka uansett trosengasjement. Med denne løsningen fortsetter kirkelig fellesråd å ta hånd om gravferdsforvaltningen.

Stillingen som kirkegårdsarbeider er kombinert med kirketjener eller andre kirkelige stillinger. En deling av dette ansvaret vil bli ei tungvint ordning.

I en folkelig statskirkeordning finner kommunen det riktig at kommunene skal fortsette å ha et økonomisk ansvar for bygningene, men støtter forslaget om en egen statlig finansieringsordning for fredede og vernede kirker. Staten bør også overta eierskapet for fredede og verneverdige kirker som ikke lenger er i bruk for kirkelige handlinger.

2. Den norske kirke som statskirke:

- a. Bør fortsette
- b. Bør avvikles
- c. Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- a. Grunnloven
- b. Egen kirkelov vedtatt av Stortinget (Lovforankret folkekirke)
- c. Lov om trossamfunn (Selvstendig folkekirke)
- d. Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- a. Gjennom medlemsavgift
- b. Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- c. Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- d. Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- e. Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- a. Valgordningene bør være som i dag
- b. Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttsende organer
- c. Vet ikke / ønsker ikke å svare

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan det stemmes for ett eller flere alternativer)

- a. Ingen tillegg
 - b. De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
 - c. Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
 - d. Det humanistiske verdigrunnlaget
 - e. At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
 - f. Vet ikke / ønsker ikke å svare
- 7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?**
- a. Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellelsråd)
 - b. Kommunen
 - c. Vet ikke / ønsker ikke å svare
- 8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?**
- a. Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 - b. Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
 - c. Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 - d. Vet ikke / ønsker ikke å svare

Behandling/Avstemming i Formannskapet den 20.11.2006 sak 0102/06

Denne saken ble behandlet etter sak nr. 0106/06.

Forslag til vedtak pkt. 1 ble enst. vedtatt. Når det gjelder øvrige pkt. 2 - 8 er avstemmingsresultatet vist i vedtaket.

VEDTAK:

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Det må være full religionsfrihet i Norge. En grunnlovsforankret folkekirke vil sikre at kirka er der for alle som ønsker det og sikrer en tilstrekkelig lav terskel for at alle skal kunne føle seg hjemme i kirka uansett trosengasjement. Med denne løsningen fortsetter kirkelig fellelsråd å ta hånd om gravferdsforvaltningen.

Stillingen som kirkegårdsarbeider er kombinert med kirketjener eller andre kirkelige stillinger. En deling av dette ansvaret vil bli ei tungvint ordning.

I en folkelig statskirkeordning finner kommunen det riktig at kommunene skal fortsette å ha et økonomisk ansvar for bygningene, men støtter forslaget om en egen statlig finansieringsordning for fredede og vernede kirker. Staten bør også overta eierskapet for fredede og verneverdige kirker som ikke lenger er i bruk for kirkelige handlinger.

2. Den norske kirke som statskirke:

- a. Bør fortsette – 6 stemmer (AP og 1 Uavhengig repr.)
- b. Bør avvikles – 7 stemmer (FRP, H, KRF, SV og 1 Uavhengig repr.)

Vet ikke / ønsker ikke å svare – 0 stemmer

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- a. Grunnloven – 6 stemmer (AP og 1 Uavhengig repr.)
- b. Egen kirkelov vedtatt av Stortinget (Lovforankret folkekirke) – 1 stemme (H)
- c. Lov om trossamfunn (Selvstendig folkekirke) – 6 stemmer (FRP, KRF, SV og 1 Uavhengig repr.)
- d. Vet ikke / ønsker ikke å svare – 0 stemmer

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- a. Gjennom medlemsavgift – 0 stemmer
- b. Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige – 2 stemmer (SV og 1 Uavhengig repr.)
- c. Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift – 6 stemmer (FRP, KRF, H og 1 Uavhengig repr.)
- d. Offentlig finansiering uten medlemsavgift – 5 stemmer (AP)
- e. Vet ikke / ønsker ikke å svare – 0 stemmer

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- a. Valgordningene bør være som i dag – 6 stemmer (AP og 1 Uavhengig repr.)
- b. Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer – 7 stemmer (FRP, H, KRF, SV og 1 Uavhengig repr.)
- c. Vet ikke / ønsker ikke å svare – 0 stemmer

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan det stemmes for ett eller flere alternativer)

- a. Ingen tillegg – 6 stemmer (AP og 1 Uavhengig repr.)
- b. De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene – 2 stemmer (SV og 1 Uavhengig repr.)
- c. Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget – 5 stemmer (FRP, H og KRF)
- d. Det humanistiske verdigrunnlaget – 0 stemmer
- e. At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke – 1 stemme (KRF)
- f. Vet ikke / ønsker ikke å svare – 0 stemmer

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- a. Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd) – 5 stemmer (FRP, SV og 1 Uavhengig repr.)
- b. Kommunen – 8 stemmer (AP, H, KRF og 1 Uavhengig repr.)
- c. Vet ikke / ønsker ikke å svare – 0 stemmer

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- a. Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret – 6 stemmer (FRP, SV og 2 Uavhengig repr.)
- b. Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret – 1 stemme (KRF)
- c. Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret – 6 stemmer (AP og H)
- d. Vet ikke / ønsker ikke å svare – 0 stemmer

VEDLEGG I SAKSKARTET:

1. Brev av 18.10. 2006 fra Porsgrunn kirkelige fellesråd til Det Kongelige kultur- og kirkedepartement, med fellesrådets svar på spørsmålene til høringsinstansene.

Vedlegg utenfor sakskartet.

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene.

Utrykte vedlegg:

En elektronisk utgave av *NOU 2006: 2 Staten og Den norske kirke* er tilgjengelig på Internett på følgende adresse: <http://www.dep.no/kkd/norsk/dok/hoering/bn.html>. Her finnes også ovennevnte høringsbrevet og spørreskjema samt et eget hefte, *Statskirke – om forholdet mellom staten og Den norske kirke*, som presenterer hovedtrekkene ved utvalgets utredning og anbefalinger.

Bakgrunn:

Statsråden i Det kongelige kultur- og kirkedepartement har den 24.4. 2006 sendt kommunene slikt brev:

Det offentlige utvalget som har utredet forholdet mellom stat og kirke, avgav sin utredning 31. januar 2006, *NOU 2006: 2 Staten og Den norske kirke*. Formålet med utredningsarbeidet var å skaffe grunnlag for å treffe beslutning om statskirkeordningen skal videreføres, reformeres eller avvikles. Med henblikk på dette formålet ble utvalget bedt om å vurdere statskirkeordningen i sin helhet, mulige eller ønskelige reformer innenfor ordningen og alternativ til statskirkeordningen. Utvalget skulle også vurdere ulike finansieringsordninger, gravferdsforvaltningen, ordninger for ivaretagelse av fredede og verneverdige kirker og ulike eiendomsrettslige spørsmål.

Utvalgets flertall, 18 av de 20 medlemmene, anbefaler at statskirkeordningen oppheves. Blant flertallet anbefaler 14 medlemmer at Den norske kirke organiseres som en "lovforankret folkekirke", mens fire medlemmer anbefaler at Den norske kirke etableres som et selvstendig trossamfunn på lik linje med andre tros- og livssynssamfunn. To av utvalgets medlemmer anbefaler at dagens statskirkeordning videreføres innenfor gjeldende grunnlovsbestemmelser. Når det gjelder finansieringen, kommer utvalget med ulike anbefalinger i forhold til de tre hovedmodellene. Flertallet går likevel inn for at offentlige bevilgninger fortsatt skal stå for hovedfinansieringen av Den norske kirkes virksomhet. Medlemsbidrag vurderes også som finansieringskilde, enten som hovedfinansieringsmåte eller som supplement til offentlige tilskudd.

Jeg er nå særlig opptatt av å få høringsinstansenes syn på de overordnede spørsmålene som gjelder statskirkeordningen og den framtidige organiseringen og finansieringen av Den norske kirke. Men det er også ønskelig å få synspunkter på de andre forslagene som utvalget har kommet med. Som utvalget selv påpeker, er det flere sentrale spørsmål/temaer som trenger nærmere utredning. Jeg har følgelig forståelse for at det kan være vanskelig å ta standpunkt både til spørsmålet om fortsatt statskirke og til mange av de enkeltspørsmålene som reises i kjølvannet av en eventuell endring i forholdet mellom stat og kirke. Til tross for det gjenstående utredningsarbeidet bør vi nå likevel søke å få avklart enkelte prinsipielle hovedspørsmål.

Under arbeidet med denne saken vil jeg oppfordre aktuelle høringsinstanser til å legge til rette for informasjons- og drøftingsmøter, så vel i det enkelte lokalsamfunn som på regionalt og nasjonalt nivå. For eksempel vil det, etter min mening, kunne være fruktbart om folkevalgte for kommunen og den lokale kirken i fellesskap drøfter hvilken løsning på forholdet mellom stat og kirke som vil være best på deres sted.

For å lette departementets arbeid med å oppsummere høringen vedlegges et skjema som jeg ber høringsinstansene fylle ut og returnere sammen med sin uttalelse. Jeg er klar over at det

for mange høringsinstanser kan være vanskelig å besvare spørsmålene uten å ta viktige forbehold eller legge bestemte forutsetninger til grunn for sine svar. Så langt det lar seg gjøre, ber jeg likevel høringsinstansene om å sette kryss for de alternativene som ligger nærmest den enkelte høringsinstansen sitt syn, samtidig som de nærmere avveiningene og vurderingene nedfelles i selve høringsuttalelsen. For kollegiale organer ber jeg også om at stemmetall ved eventuell uenighet fremgår av høringsuttalelsen.

Vurderinger i regi av Kommunenes sentralforbund.

Spørsmålene til høringsinstansene er vist i vedlegg. KS Buskerud Telemark Vestfold har nedsatt ei arbeidsgruppe for å lage en uttalelse til disse spørsmålene som kommunene i regionen kan bruke i sitt høringsarbeide. Arbeidsgruppa har hatt slik sammensetning:

Jørund A. Ruud (styreleder i KS Telemark)

Hans Kr. Lehmann (rådmann i Vinje)

Thorvald Hillestad (styremedlem i KS Vestfold/ordfører i Re)

Arbeidsgruppa fremhever innledningsvis at det er viktig at kommunene besvarer de spørsmålene som departementet har sendt ut. Departementet har nemlig gitt uttrykk for at de vil foreta en opptelling av de konkrete svarene som framkommer ved utfylling av det tilsendte skjemaet. Gruppa peker videre på kirkens mange funksjoner av religiøs, kulturelt og praktisk art, før det til slutt gis forslag til svar på spørsmålene i departementets høringsbrev.

Dette er arbeidsgruppas forslag til svar på de forskjellige spørsmålene:

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Arbeidsgruppas forslag til svar:

Det må være full religionsfrihet i Norge. En grunnlovsforankret folkekirke vil sikre at kirka er der for alle som ønsker det og sikrer en tilstrekkelig lav terskel for at alle skal kunne føle seg hjemme i kirka uansett trosengasjement. Med denne løsningen fortsetter kirkelig fellesråd å ta hånd om gravferdsforvaltningen.

Stillingen som kirkegårdsarbeider er kombinert med kirketjener eller andre kirkelige stillinger. En deling av dette ansvaret vil bli ei tungvint ordning.

I en folkelig statskirkeordning finner kommunen det riktig at kommunene skal fortsette å ha et økonomisk ansvar for bygningene, men støtter forslaget om en egen statlig finansieringsordning for fredede og vernede kirker. Staten bør også overta eierskapet for fredede og verneverdige kirker som ikke lenger er i bruk for kirkelige handlinger.

2. Den norske kirke som statskirke:

Arbeidsgruppas forslag til svar:

På dette spørsmål anbefaler arbeidsgruppa at det voteres i hver enkelt kommune. Det anbefales å votere i hver kommune.

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

Arbeidsgruppas forslag til svar:

Grunnloven. Dersom man ønsker en ordning som i dag, må Den norske kirke være forankret i Grunnloven. Hovedbegrunnelsen er stabilitet i forholdet mellom stat og kirke. Grunnlovsfesting er også et signal på Den norske kirkes status i vårt samfunn, bl.a. som kulturbygger og samlingspunkt.

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Arbeidsgruppas forslag til svar:

Svaret på dette spørsmålet er avhengig av svaret på spørsmål 3. Gruppen anbefaler offentlig finansiering uten medlemsavgift. Begrunnelsen for svaret er både å unngå forskjellsbehandling av ulike menigheter – og at finansieringsordningen ikke hindrer noen i å ha råd til å være medlem i kirken.

En slik finansiering vil også styrke kirken som en folkekirke.

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

Arbeidsgruppas forslag til svar:

Hvis avvikling, avgjøres dette internt i kirken. Uansett ordning bør demokratiseringsprosessen i kirken fortsette. Et økt folkelig engasjement vil styrke kirken som folkekirke.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

Arbeidsgruppas forslag til svar:

De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene. Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget

Begrunnelse:

Selv om statskirkeordningen avvikles, må verdigrunnlaget i forfatningen ligge fast (på lik linje med monarkiet).

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Arbeidsgruppas forslag til svar:

Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)

Begrunnelser:

Folk uttrykker tilfredshet med dagens ordning (jevnfør resultatet av spørreundersøkelse i forbindelse med denne NOU'en). Gravferdsordningen må være innrettet slik at den ikke ekskluderer noen av innbyggerne. Dette foretrekkes som en rent praktisk ordning for å unngå at stillinger må deles mellom flere arbeidsgivere.

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Arbeidsgruppas forslag til svar:

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret.

Begrunnelse:

Lokalbefolkningen har et sterkt eierskap til kirken (symbolisert gjennom for eksempel gaver og dugnadsinnsats). Staten må likevel ta et større ansvar for finansieringen av vedlikeholdet av følgende kirkebygg:

- listeførte kirker
- stavkirker
- middelalderkirker

Kirkelig fellesråd i Porsgrunn

Saken har blitt behandlet i fellesrådet og svarene som fellesrådet har gitt er referert i vedlagte brev fra fellesrådet til departementet. Det er interessant å se at det er godt samsvar mellom anbefalingene fra arbeidsgruppen i KS og vedtaket i kirkelig fellesråd i Porsgrunn, bl.a. på følgende viktige områder for kommunens innbyggere:

- hvem som bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen

- hvem som bør eie og forvalte kirkebyggene

Oppsummering og anbefaling.

Som det vil fremgå av brevet fra statsråden, ventes det at det stemmes over de forskjellige spørsmålene som er sendt høringsinstansene. Rådmannen har derfor lagt opp til et forslag til vedtak som legger til rette for slik avstemming i de åtte spørsmålene. Som støtte for representantenes valg, henviser rådmannen til anbefalinger fra den arbeidsgruppe som KS har nedsatt i regionen samt til svarene på tilsvarende spørsmål fra Porsgrunn kirkelige fellesråd. Når det gjelder spørsmål 1, overordnede prinsipper, har rådmannen inntatt KS' anbefaling i sin helhet. I mange av de øvrige problemstillingene som gjelder kommunen, som for eksempel gravferdsordning og eierskapet til kirkebygg, ser rådmann at det er godt samsvar mellom det KS' foreslår og det Porsgrunn kirkelige fellesråd mener.

I tråd med statsrådets brev, oppfordres formannskapet til å votere over de enkelte spørsmål slik det fremgår av forslag til vedtak.

Porsgrunn, den 9. november 2006

Egil Johansen
rådmann

Morten Næss
kommunalsjef